MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta ta' l-10 ta' Gunju, 2009

Citazzjoni Numru. 1016/2008

MEDITERRANEAN FLOWER PRODUCTS LIMITED

vs

FLOWER POWER (SALES) LIMITED; l-Avukat Dottor Andrew Borġ Cardona bħala Amministratur Provviżorju tal-istess soċjeta' Flower Power (Sales) Limited; u Jason Sammut, Maria Sammut u Dr. Richard Sladden u P.L. Doreen Aquilina, Kuraturi Deputati sabiex jirrappreżentaw lill-assenti Nathalie Sammut, ilkoll (salv għal Maria Sammut)[1] bħala eredi tal-mejjet George Sammut; u b'Nota tal-10 ta' Novembru, 2008, Jason Sammut assuma l-atti tal-kawża f'isem oħtu assenti Nathalie Sammut minflok il-Kuraturi Deputati

[1] Kliem miżjuda b'degriet tat-13 ta' Marzu, 2009

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fit-8 ta' Ottubru, 2008, bil-proċedura sommarja speċjali, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, l-kumpannija attriċi (aktar 'il quddiem imsejħa "MFP") talbet li din il-Qorti (a) tikkundanna lill-imħarrkin, jew lil min minnhom, biex iħallsuha s-somma ta' sebgħa u ħamsin elf u mija u erbgħa u tmenin euro (€ 57,184) li tirrappreżenta arretrati ta' ħlasijiet lilha dovuti sat-30 ta' Settembru, 2008, magħduda magħha l-imgħaxijiet b'seħħ mit-30 ta' Ġunju, 2008, skond kitba privata tas-6 ta' Novembru, 2002 (aktar 'il quddiem imsejħa "il-kitba"); u (b) li taqta' din il-kawża mingħajr is-smigħ, għall-finijiet tal-artikoli 167 *et seq* tal-Kodiċi tal-Organiżżazzjoni u Proċedura Ċivili. Talbet ukoll l-ispejjeż u l-imgħaxijiet legali ulterjuri;

Rat id-degriet tagħha tal-11 ta' Novembru, 2008, li bih tat lill-imħarrkin il-fakulta' li jitħallew jikkontestaw il-kawża billi jressqu Tweġiba Maħlufa fi żmien għoxrin jum minn dak inhar;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-imħarrka Maria Sammut fis-27 ta' Novembru, 2008, li biha laqgħet għat-talba attriċi billi, b'mod preliminari, iddikjarat li hija ma kenitx werrieta tal-mejjet żewġha George Sammut, u li l-MFP riedet qabel xejn turi li wettqet dak li jitlob l-artikolu 224(2) tal-Att tal-1995 dwar il-Kumpanniji, għaliex fin-nuqqas, il-Qorti għandha ssib li l-kawża ma tiswiex. Fil-mertu, laqgħet billi qalet li hija ma kenitx dehret fuq il-kitba privata tas-6 ta' Novembru, 2002, u lanqas tat il-kunsens tagħha, minkejja li l-obbligazzjoni li kien daħal għaliha żewġha kienet att ta' amministrazzjoni straordinarja, u għalhekk ir-rabta magħmula fil-klawsola 3 tal-istess kitba ma tiswiex kontra tagħha. Minbarra dan, tgħid li MFP trid tfisser x'kienu tassew l-obbligi finanzjarji li jissemmew fil-klawsola 3 tal-kitba li jikkonsisti fi ħlas ta' somma indeterminata billi ma jissemmiex iż-żmien li fih iridu jsiru l-ħlasijiet ta' kull xahar. L-imħarrka żżid tiċħad li hija qatt daħlet garanti għall-kumpannija mħarrka Flower Power (Sales) Limited, u jekk kemm-il darba kellu jinstab li hija

kienet garanti tagħha minħabba r-rabta ta' żewġha, tali rabta tibsa sseħħ biss jekk kemm-il darba Flower Power (Sales) Limited tonqos li l-ewwel tħallas hi;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-imħarrka Nathalie Sammut fl-1 ta' Diċembru, 2008, li biha laqgħet għall-azzjoni attriċi, b'mod preliminari, billi qalet li l-kumpannija attriċi ma setgħetx tiftaħ din il-kawża għaliex, ladarba l-istess MFP nħatrilha amministratur provviżorju, kawża ġdida setgħet tinfetaħ biss bil-permess tal-Qorti skond l-artikolu 224(2) tal-Kap 386. Hija tiċħad li hija b'xi mod garanti *in solidum* tal-kumpannija mħarrka, u f'kull każ, jekk kemm-il darba kellu jirriżulta li hija garanti mod ieħor, għandu jitħares dak miftiehem fi klawsola 8 tal-kitba. Fil-mertu, laqgħet billi qalet li l-ammont dovut taħt il-klawsola 3 tal-kitba ma jistax jintalab iżjed ladarba ma baqgħux iseħħu l-kundizzjonijiet maħsuba fil-klawsola 10 tal-istess ftehim;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-kumpannija mħarrka Flower Power (Sales) Limited (minn issa 'l quddiem imsejħa "FPS") fl-1 ta' Diċembru, 2008, li biha laqgħet għall-azzjoni attriċi billi, b'mod preliminari, qanqlet il-kwestjoni tas-siwi tal-proċedura minħabba li ma tħarisx dak li jipprovdi l-artikolu 224(2) tal-Kap 386 u ma nkisbitx l-awtoriżżazzjoni minn qabel tal-Qorti biex il-kawża tista' tinbeda. L-istess nullita' tgħodd ukoll fir-rigward tagħha wkoll minħabba li hija wkoll tinsab taħt amministrazzjoni provviżorja u ma nkiseb l-ebda kunsens mill-Qorti lanqas dwar dan. Fil-mertu, laqgħet billi qalet li l-ammont dovut taħt il-klawsola 3 tal-kitba ma jistax jintalab iżjed ladarba ma baqgħux iseħħu l-kundizzjonijiet maħsuba fil-klawsola 10 tal-istess ftehim;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa mill-imħarrek Jason Sammut fl-1 ta' Diċembru, 2008, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi bl-istess eċċezzjonijiet imqanqlin minn FPS u biż-żieda tal-eċċezzjoni li jekk kemm-il darba kellu jirriżulta li huwa garanti b'xi mod għal FPS, għandu jitħares dak miftiehem fi klawsola 8 tal-kitba;

Rat id-degriet tagħha tat-2 ta' Diċembru, 2008, li bih ordnat li qabel kull ħaġa oħra ssir it-trattazzjoni tal-eċċezzjoni preliminari li titkellem dwar is-siwi tal-kawża;

Rat id-dikjarazzjoni magħmula mill-avukati tal-partijiet waqt is-smigħ tas-26 ta' Marzu, 2009[2], fis-sens li qablu li l-imħarrek Avukat Andrew Borġ Cardona kien inħatar amministratur provviżorju ta' FPS bis-saħħa ta' degriet tal-4 ta' Jannar, 2005;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-eċċezzjoni preliminari tas-siwi tal-kawża u tat lill-partijiet żmien sas-7 ta' April, 2009, biex iressqu kopji ta' dokumenti relativi għall-istess eċċezzjoni;

Rat in-Nota mressqa mill-imħarrka Maria Sammut fis-7 ta' April, 2009[3], flimkien maż-żewġ dokumenti mehmużin magħha;

Rat in-Nota mressqa minn MFP fis-7 ta' April, 2009[4], flimkien maż-żewġ dokumenti mehmużin magħha;

Rat in-Nota mressqa mill-imħarrkin fl-4 ta' Mejju, 2009;

Rat l-atti kollha rilevanti tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tas-6 ta' Mejju, 2009, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar l-ewwel eċċezzjoni preliminari;

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża għal kundanna għall-ħlas ta' arretrati ta' rati dovuti dwar ħlas ta' kreditu miftiehem f'kitba. MFP tgħid li FPS naqset li tħallasha fiż-żmien u r-rati miftehma f'kitba li saret bejniethom f'Novembru tal-2002, l-pagamenti li kienu dovuti lilha;

---

[2] Paġ. 58 tal-proċess
[3] Paġġ. 59 sa 61 tal-proċess
[4] Paġġ. 62 sa 84 tal-proċess

Illi tlieta mill-imħarrkin laqgħu għal din l-azzjoni billi qanqlu l-kwestjoni tas-siwi tal-att li bih infetħet il-kawża. Din l-eċċezzjoni preliminari – li dwarha qiegħda tingħata din is-sentenza – trid li r-Rikors Maħluf ta' MFP ma jgħoddx għaliex ma tħarsux ir-rekwiżiti mitluba fl-artikolu 224(2) tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta;

Illi, fil-qosor, il-fatti rilevanti li joħorġu mill-atti juru li fis-6 ta' Novembru, 2002[5], saret il-kitba mertu tal-kawża. Fuq din il-kitba dehru MFP, FPS, kumpannija oħra bl-isem ta' Flower Power Limited (m'hijiex parti f'din il-kawża), Nicholas Sammut u ħuh George Sammut (illum mejjet). L-għan tal-kitba kien li jirregolaw ir-relazzjonijiet bejn dawk li dehru fuq l-istess kitba. George Sammut u ibnu Nicholas kienu l-azzjonisti ta' FPS u Flower Power Limited, b'din tal-aħħar tkun waħda mill-azzjonisti fil-kumpannija attriċi MFP. Mad-daqqa t'għajn, jidher li l-kitba ffirmawha biss George Sammut u ħuh Nicholas Sammut, u dan kemm għal MFP, kemm għal FPS u Flower Power Limited, u naturalment ukoll, f'isimhom personalment bħala komparenti[6];

Illi fi klawsola 3 tal-kitba, FPS għarfet li minħabba fi ftehim (ieħor) li kien intlaħaq bejn il-partijiet dwar xi obbligi finanzjarji tagħhom, hija kienet qiegħda tintrabat li tħallas lil MFP s-somma ta' tmint elef lira Maltin (Lm 8,000)[7] fis-sena, li kellhom jitħallsu fi tnax-il (12) rata ndaqs fi tmiem kull xahar fis-somma ta' sitt mija u sebgħa u sittin lira Maltija (Lm 667)[8] kull waħda;

Illi dak inhar[9] ukoll saret kitba oħra ('il quddiem imsejħa "t-tieni kitba") bejn MFP u Flower Power Pty Limited (kumpannija reġistrata fl-Awstralja), li biha din tal-aħħar intrabtet li tislef lil MFP tletin elf lira Maltin (Lm 30,000)[10] fis-sena biex tintuża ħalli taqta' dejn li MFP kellha ma' bank kummerċjali f'Malta minħabba faċilita' bankarja lilha

[5] Dok "A", f'paġġ. 6 sa 11 tal-proċess
[6] Ara paġ. 10 tal-proċess
[7] Li jġibu € 18,635 fi flus tal-lum
[8] Li jġibu € 1,553.70 fi flus tal-lum
[9] Dok "A", f'paġ. 5 tal-proċess
[10] Li jġibu € 69,881 fi flus tal-lum

mogħtija mill-istess bank. Din il-kitba wkoll iffirmawha biss George Sammut u ħuh Nicholas għaż-żewġ partijiet komparenti;

Illi l-ħlasijiet dwar il-kitba bdew isiru regolarment b'seħħ mis-27 ta' Novembru, 2002, u baqgħu għaddejjin sa Ottubru tal-2005[11]. F'Diċembru tal-2004[12], Nicholas Sammut fetaħ proċedura[13] biex jitlob li FPS titqiegħed fi proċess ta' stralċ għall-finijiet tal-artikolu 214(2)(b)(iii) tal-Kap 386 tal-Liġijiet ta' Malta. Fl-4 ta' Jannar, 2005, il-Qorti ħatret lill-Avukat Andrew Borġ Cardona bħala amministratur proviżorju ta' FPS;

Illi George Sammut miet intestat fl-1 ta' Ottubru, 2003[14]. B'degriet mogħti mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni ta' Ġurisdizzjoni Volontarja) fit-2 ta' Ġunju, 2005[15], il-wirt tiegħu nfetaħ favur uliedu, l-imħarrkin Jason u Nathalie aħwa Sammut;

Illi f'Lulju tal-2008[16], MFP interpellat uffiċjalment lill-imħarrkin biex iħallsuha l-arretrati fuq l-imsemmija somma, u f'Ottubru tal-2008, infetħet din il-kawża. Fil-5 ta' Diċembru, 2008[17], MFP ressqet rikors fl-atti tal-proċess għall-istralċ ta' FPS, biex titlob li tkun awtorizzata għall-finijiet tal-artikolu 224(2) tal-Kap 386 biex tmexxi 'l quddiem din il-kawża. It-talba ntlaqgħet b'degriet mogħti fis-7 ta' April, 2009[18];

Illi fir-rigward tal-eċċezzjoni taħt eżami, il-konsiderazzjonijiet ta' natura legali jirrigwardaw il-kwestjoni tas-siwi tal-azzjoni nnifisha. Din m'hijiex kwestjoni dwar nuqqas formali fit-tfassila tar-Rikors Maħluf, imma waħda li ddur madwar ċirkostanza partikolari għall-kumpannija attriċi;

Illi l-imħarrkin Maria Sammut, Nathalie Sammut, Flower Power (Sales) Limited u Jason Sammut ilkoll qanqlu l-

---

[11] Dok "B", f'paġġ. 12 – 3 tal-proċess
[12] Dok "RM1", f'paġġ. 65 sa 77 tal-proċess
[13] Rik. Nru. 953/04RCP
[14] Dok "A", f'paġ. 33 tal-proċess
[15] Dok "GS4", f'paġġ. 36 – 8 tal-proċess
[16] Dok "Ċ", f'paġġ. 14 – 8 tal-proċess
[17] Dok "RM3", f'paġġ. 82 – 3 tal-proċess
[18] *Ibid.* f'paġ. 84 tal-proċess

kwestjoni li l-azzjoni ta' MFP ma tiswiex għaliex ma ntweriex li tħares dak li jitlob l-artikolu 224 tal-Att dwar il-Kumpanniji. Mhux hekk biss, imma jidher ukoll mill-istess eċċezzjoni ta' Nathalie Sammut li MFP wkoll tinsab fi proċess ta' stralċ. Dwar dan l-aħħar punt, issemma li l-persuna maħtura mill-Qorti bħala amministratur provviżorju għal MFP hija l-istess persuna maħtura bħala amministratur provviżorju għal FPS (u li, f'din il-kawża, baqgħet ma ressqet l-ebda Tweġiba Maħlufa għall-azzjoni mibdija minn MFP) u dan jista' joħloq xi problemi meta wieħed iqis li, fil-qofol, il-kwestjoni ewlenija f'din il-kawża hija sewwasew bejn MFP u FPS;

Illi l-artikolu 224(2) tal-Kapitolu 386 tal-Liġijiet ta' Malta jgħid li: "*Meta jkun sar ordni għal stralċ jew ikun inħatar amministratur provviżorju, skond id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 228 ta' dan l-Att,ma tista' tittieħed ebda azzjonijew jinbdew xi proċeduri kontra l-kumpannija jew il-proprjeta' tagħha ħlief bil-permess tal-qorti u taħt dawk il-kundizzjonijiet li tista' timponi l-qorti*";

Illi d-difensuri tal-imħarrkin li qanqlu din l-eċċezzjoni jisħqu li l-kumpannija attriċi (MFP) ma setgħetx tibda din il-kawża qabel ma tikseb il-permess jew l-awtorizzazzjoni tal-qorti. Huma jgħidu li mhux biss tali permess huwa meħtieġ biex il-likwidatur jew l-amministratur provviżorju maħtur ikun jista' jsegwi x'qed jiġri lill-kumpannija, imma għaliex tali awtorizzazzjoni tikkostitwixxi partikolarita' essenzjali tas-siwi tal-kawża li ssir espressament meħtieġa mil-liġi[19];

Illi l-Qorti taqbel ma' dak li qalet l-għaref difensur ta' MFP meta argumentat li l-imsemmi artikolu 224(2) jirreferi għal kawżi jew azzjonijiet ġudizzjarji li jittieħdu **kontra** kumpannija li tkun tqiegħdet fi proċedura ta' stralċ, imma ma jgħoddx għall-każ fejn l-azzjoni tinbeda **minn** kumpannija li tkun f'dak l-istat. Il-kliem tal-liġi jidher li jagħmilha ħaġa ċara li huwa maħsub biex iħares lil kumpannija li tkun għaddejja minn proċess ta' stralċ (ukoll jekk qabel ma jingħata l-ordni ta' stralċ) milli jinfetħu kontriha kawżi jew jittieħdu kontriha proċeduri b'qorti. Fi

[19] Art. 789(1)(d) tal-Kap 12

kliem ieħor, din il-Qorti hija tal-fehma li d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 224(2) tal-Kap 386 jolqtu kwestjoni ta' leġittimazzjoni passiva ta' parti f'kawża u mhux ukoll il-jedd ta' kumpannija – imqar jekk tkun hija wkoll taħt proċedura ta' stralċ – milli tmexxi 'l quddiem kawża hija wkoll kontra ħaddieħor. Li kieku l-leġislatur ried li l-projbizzjoni li tinbeda kawża jew proċedura ġudizzjarja fejn hemm involuta kumpannija fi proċess ta' stralċ qabel ma tinkiseb l-awtorizzazzjoni tal-Qorti tkun tgħodd ukoll għal kumpannija li trid tibda kawża hi, kien faċli għalih li jindika dan. Il-leġislatur tagħna, għall-kuntrarju, jidher li għażel li dik l-awtorizzazzjoni trid tinkiseb biss fil-każ fejn il-kumpannija mħarrka tkun fi proċess ta' stralċ[20];

Illi l-Qorti tifhem li din it-tifsira hija tajba u xierqa għaliex huwa magħruf li "*The appointment of an administrative receiver*[21] *does not have any effect on the company as a separate legal personality; it remains in existence and it does not cease to exist or incur liability as a result of the appointment*. ..."[22]. Iż-żamma ta' personalita' ġuridika, sakemm ma titneħħiex b'xi mod maħsub mil-liġi, tagħti lil kull kumpannija l-jedd, l-għarfien u s-setgħa li tibda u twettaq kawżi f'qorti tal-ġustizzja[23];

Illi, minbarra dan, ladarba l-eċċezzjoni mistħarrġa b'din is-sentenza hija waħda li titkellem dwar in-nuqqas ta' siwi (jew nullita') tal-kawża mibdija minn MFP, wieħed irid joqgħod b'seba' għajnejn li ma jwessax it-tifsira tal-liġi b'mod li ġġib ma jiswiex dak li l-liġi nnifisha ma tqisx bla siwi. Dan jingħad għaliex kull nullita' eċċepita dwar att ġudizzjarju trid titqies bħala eċċezzjoni għar-regola li, safejn huwa possibbli, wieħed isalva att (jew l-azzjoni mibdija bis-saħħa tiegħu) iżjed malajr mili wieħed iwaqqgħu;

---

[20] P.A. LFS **10.10.2007** fil-kawża fl-ismijiet ***Dr. Edward Gatt noe vs TRM Limited (Malta)***

[21] Li hija t-terminu wżat fid-Dritt Ingliż dwar il-Kumpanniji biex jirreferi għall-kariga tal-Amministratur Provviżorju maħsuba taħt il-Liġi Maltija

[22] Bailey, Groves & Smith *Corporate Insolvency: Law and Practice* (2nd. Ed t, 2001), § 5.53, f'paġ. 228 (ara wkoll §§ 20.3 u 20.4 , f'paġġ. 647 – 8 għad-distinzjoni bejn il-leġittimazzjoni attiva u passiva ta' kumpannija f'qagħda bħal din)

[23] Ara ***Foss vs Harbottle*** (**1843**) 2 Hare 461; Farrar & Hannigan *Farrar's Company Law* (4th. Edit, 1998), paġ. 367; u Muscat *Principles of Maltese Company Law* (MUP, 2007), § 8.1, paġġ. 216 – 221

Illi għal dawn ir-raġunjiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi:

Tiċħad l-eċċezzjoni preliminari ta' kull wieħed u waħda mill-imħarrkin, bħala waħda mhix mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt, safejn iridu li l-azzjoni attriċi ma tiswiex għaliex saret bi ksur tal-artikolu 224(2) tal-Att tal-1995 dwar il-Kumpanniji għar-rigward tal-jedd tal-kumpannija attriċi li tiftaħ din il-kawża, bl-**ispejjeż kontra l-istess imħarrkin**; u

Tordna li s-smigħ tal-kawża jitkompla bit-trattazzjoni u t-tressiq tal-provi.

Moqrija

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------